

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ЗВАНИЧНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

ГОД. XIV.

НЕДЕЉА 7. ЈУЛА 1896.

БРОЈ 28.

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАН-ПУТ

Ц е н а :

За Србију на годину	6 ДИНАРА
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
За стране земље на годину	9 "

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПАРА ДИНАРСКИХ ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ. — НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ГРАЂАНСТВУ БЕОГРАДСКОМ.

На збору општинском, сазвatom на дан 30. јуна о. г. за избор два члана суда и два кметовска помоћника за општину београдску имало је према азбучном списку право гласа 2924 грађана. Од овога броја дошло је и гласало свега 746 гласача. Од примљених гласова добили су ови кандидати по оволико гласова:

а., За чланове суда:

- г. Никола Трпезић 423
- г. Јов. Антонијевић 425
- г. Радован Миленковић 311
- г. Војислав Павлићевић 307
- г. Аца Станојевић 1
- г. Пера Павловић 1
- г. Панта Туцаковић 1
- г. Милош Глишић 1

б., За кметовске помоћнике:

- г. Спаса Илић 423
- г. Михаило Ерковић 423
- г. Тома Цинцар-Јанковић 311
- г. Илија Урошевић 305
- г. Коста Арсенијевић 2
- г. Владислав Чортановић 1
- г. Младен П. Тодоровић 1
- г. Дим. Милојевић 1

Према овоме је бирачки одбор, на основу члана 21. закона о устројству општина и општинских власти

ОГЛАСИО,

да су савршеном већином гласова изабрати:

За чланове суда:

- г. Никола Трпезић**, члан полиције у оставци; и
- г. Јован Антонијевић**, досадањи члан суда;

За кметовске помоћнике:

- г. Спаса Илић**, кафеџија; и
- г. Михаило Ерковић**, досадањи кметовски помоћник.

Овај је избор пуноважан, пошто је управа вароши Београда решењем својим од 4. јула 1896. год. Бр. 15720 жалбу одбацила а избор оснажила.

Изабрани кметови положили су пред одбором заклетву и дужност примили.

Од суда општине београдске, 5. јула 1896. год. АБр. 5372.

ОБЈАВА

Према члану 18-том правила о водоводу, таксу за воду треба плаћати за сваки месец у напред, и то сваког првог дана у месецу.

Ово се саопштава грађанству с тим да ће се противу сваког, који небуде према горњем правилу уредно плаћао таксу за воду, употребити законске мере, а поред тога, обуставиће се свакоме давање воде, док се таксе за воду и трошкови не исплате.

Из канцеларије водоводног одсека општине града Београда, ВБр. 2316, 6. Јуна 1896. год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

(по стенографским белешкама)

Одбор општине београдске, решавајући о преносу концесије за електрично осветљавање Београда и о понуди за зајам општински, одлучио је: да се дебате о тим предметима, по стенографским белешкама, објаве.

I.

О преносу концесије за електрично осветљавање Београда од српско-француског друштва за осветљење и железнице на безимено друштво:

(Продужење)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК ОДБОРА ОПШТ. БЕОГРАДСКЕ држан 1. марта 1896. г.

Председавао председник општине г. Мијаило М. Богичевић; присуствовао члан суда: г. Мијаило П. Живадиновић, од одборника били: Мих. Павловић, Дим. Довијанић, Љуб. Марковић, Дим. Милојевић, С. Ђ. Јорговић, Драг. Стаменковић, Ник. Вошковић, Дамјан Стојковић, Ђорђе Димитријевић, Владислав М. Ђорђевић, Јарослав Безуха, Бележио деловођа г. Урош Кузмановић.

Почетак у 6¼ час. по подне.

Председник — Пошто има довољан број одборника, отвара седницу.

Изволте чути протокол последњег састанка.

Секретар — прочита протокол.

После кратких примедба, Мих. Павловића, Ст. Јорговића, Драг. Милутиновића, и Драг. Стаменковића, протокол је усвојен.

ЗЕТСКИ МИТРОПОЛИТ ДАНИЛО I

и

ОСЛОБОЂЕЊЕ ЦРНЕ ГОРЕ

(одломак из српске историје XVIII века)

Мото: „... Не слава писатеља, не удовољство читатељей и даже не мудрости правоучителној, но толков истина, которая уже сама собою дѣлается напочинкомъ удовольствія и пользы“... Карамзинъ.

од ГРГУРА ЈАКШИЋА

[По препоруци Академјског Савета Вел. Школе направила општина београдска стотиним динара].

(СВРШЕТАК)

О коме се овде говори, није, одиста, са свим јасно; али што је главно говори се о владици а владика у том крају био је једино црногорски, под чију је власт у црквеним односима потпадала и Зета с Подгорицом. Али, што је не сумњиво, против њега је а на име подгоричких хришћана управљено било једно „посланије“ патри-

Председник — г. Коста Петровић одборник, извинио се да не може доћи вечерас у седницу, али је изјавио, да је остао при своме мишљењу, односно питања о преносу концесије за осветљење.

Сад је на реду питање о преносу концесије за осветљење на друго друштво.

Мијајло Павловић — Ја сам поднео био је дан предлог, који је у вези с овом ствари. Ја бих молио да се он изнесе, те да се о њему реши, па ако он пропадне, онда нека се реши и ова ствар.

Г. Министар привреде треба да узме у заштиту општинске интересе, а ако он то неће, онда ја тражим, да општина нађе пута и начина, да се друштво натера да поштује уговор, који је с општином закључило; јер кад они траже и суревљиво бране своје интересе, треба и ми наше тим пре, што је ово предвиђено и самим уговором. Дакле треба их натерати у границе уговора. Овако пак ћутке прећи, па после вршити њихове захтеве, ја не бих могао одобрити и за то опет велим, да треба у том смислу одговорити г. министру, да их он ошомене, да прво они изврше одредбе нашег уговора; јер општина неће да попусти од свог уговора ни за длаку; па тек онда да дођу, да разговарамо с њима. И онда ћемо видети шта ћемо радити. Ми хоћемо да видимо, шта кошта до данас електрично осветљење; јер сви знамо шта је комисија, која је прегледала њихове књиге нашла. И кад је то доказано, и кад све то стоји, онда се ту види намера, да они иду да опште општину, а ми то не треба да допустимо.

Димитрије Милојевић. — Господо, ми ћемо говорити доста о томе, и ја мислим да ћемо на крају крајева, пошто се упознамо изближе с том ствари, изаћи из тог тешког положаја. Али ја бих пре свега рад био знати, у првобитном уговору, који је општина закључила са Цикосом да ли је општина до овога часа правила какве измене и доцуне у том уговору, т.ј. да ли је општина попустила друштву и обратно, да је друштво у нечему попустило општини? (Јест). То је прва и главна наша несрећа. Да то није учинила општина, не би ми око овога имали да разбијамо главу. Ми смо имали првобитни наш уговор са Цикосом, и требали смо да се држимо њега јер је то био врло добар уговор; али кад се дође до тога да попусти нешто једна и друга страна, да се растеже кожа и на једну

и на другу страну, да се уговор измењује и допуњује — онда наравно да је морало доћи до тога, да нам је овај уговор непотпун као што је рекао г. Коста Петровић. Верујте ми, да сам ја дошао до тог уверења да је онај први уговор најбољи, и да се њега требало држати, и ништа на свету не мењати. Уверен сам и у то, да ма каква измена или допуна била, да ће то ићи само на штету општине а никако у хаену. Моје је мишљење, да ми сад читамо првобитни уговор, тачку по тачку, параграф по параграф, за тим, све измене и допуне које су у првобитном уговору до сада биле; те да онда из тога видимо права и дужности њихове према нама као и обратно — наше дужности и права према њима. Из тога срањења може бити да ћемо наћи какав излазак из овог нашег незгодног положаја. Без тога пак срањења првобитног уговора и овога, што они траже, да се измени, ја не бих могао никако да пристанем на ову измену коју они траже.

То сам сматрао за потребно за сад да кажем

Мијајло Павловић — Мени није било познато да је уговор мењан, али ми се чини, да тачка 1. уговора није мењана. По тој тачки концесионар је обвезан да је седиште друштва у Београду.

Г. Милојевић говори овде о самом уговору. Међутим друштво каже овде да ће оно да пренесе уговор на друго друштво, као год што су пренели и трамвај, тако исто сад хоће да пренесе и електрично осветљење. Међу тим шта ми тражимо? Ми тражимо да се то унесе у ове нове штатуте. Јер кад то у првобитном уговору стоји и кад тај члан није промењен, ја не дам да се то непушта. Општина треба своја права да заштити и да брани.

Секретар — Кад је истекао рок, кад је требала инсталација осветљења да буде довршена, она за то време није била довршена, и онда је требало да се поступи по уговору т.ј. да се раскине уговор са друштвом. Али општина то није учинила; она је нашла за концесије по општину да се не раскида уговор, већ да општина попусти од рока, али за то у накнаду да добије више користи, него што је то било предвиђено уговором. У толико је само допуњен уговор, али он није мењан. Тако на пр. онда је општина израдила да друштво мора да да гвоздене стубове, да спроводници буду под зем-

јарха Арсенија 1726. г. — Дајући у опште поуку хришћанима и препоручујући њиховој бризи сирочад некога *Ђурише Сточкова* — „посланије“ се обраћа свештеницима, саветујући им да се држе правила и да често служе литургију, а за тим додаје: „...и не мојте кои истога фнадета к владыки Данилу за каковъ посалъ да иде, если ако чуемо хоче они чикъ клетву дочекать кой к нему подѣе, тако да весте.“⁽¹⁾

После *Арсенија III* турска је влада — као што знамо — предузела мере, да за патријархе буду постављени људи, који су њој одани. Такав је судећи по свему, био и *Мојсије*, за кога је на првом месту стајао његов *бир*, ради којег је он имао и у Црну Гору и тамо га, наравно, није могао добити из простог разлога, што ни сам владика од народа није ништа добивао а међу тим морао је непрестано ратовати с Турцима. И између патријарха и владика дошло је до сукоба. Узрок томе био је поменути прота из Подгорице, коме је патријарх писао ону посланицу. Он је се у својим рапортима патријарху жалио, како подгоричка црквена власт наилази на

отпор од стране црквене власти црногорске и писао о рђавим црквеним приликама у епархији црногорскога митрополита, па је, том приликом, без сумње, оцрнио и самога владика.⁽²⁾ Зато је патријарх грмио проклетством на веселог Данила. Интересантан је израз патријархов у „посанију“ да „...кого опорочилъ или отвергъ (омазулю) царъ (т. ј. султан) тому и ја не могу бити приателемъ“!... Из тога можемо разабрати, да је патријарх био верна слуга оном истом султату, коме је Данило био заклето непријатељ!...

Две посланице, у којима патријарх прети владици проклетством и једна, у којој обећава да ће послати другога владика⁽²⁾ показују, да је постављање црногорскога владике, осем народнога избора, зависило и од патријарха. Док су патријарси били људи народни, до сукоба каквог није могло ни доћи; али од времена, од како су се на то свето место почеле

(1) Извѣст. с. петерб. благ. общества. 45. 321.

(2) Да ли тада патријарх Мојсије није имао на уму њима посвећенога епископа Саву, у којем је предвиђао својства, која су њему требала, а због којих га је народ после уклонио с управе?... У взи стим етоје, и доцније шљање Василија у Пећ на науку патријарху *Атанасију Гаариловићу*, који га је доцније и посветио за владика!...

(1) Далматински магазин за 1951. 143.

лом и т.д. Али уговор није међан, само је у толико допуњен.

Мијаило Павловић — Ја вас молим да ми прочитате ону тачку уговора првобитног, која се односи на то, да је седиште друштва у Београду; јер то је најглавнија тачка коју можемо ми да бранимо.

Секретар чита ту тачку уговора.

Мијаило Павловић — Сад вас молим да ми прочитате и о трамвају, јер то је било у вези једно с другим.

Секретар чита:

Мијаило Павловић — Сад питам ја вас, је ли општина покушавала да одржи у снази тај уговор?

Секретар — Јест. Као год што су послати били министру штатути овога друштва, тако исто раније су били послани и штатути безименог трамвајског друштва са примедбама општинским. Али г. министар је одобрио ипак те штатуте.

Мијаило Павловић — Општина онда није разумела своју дужност. Јер је она онда казала министру: немој да одобриш ове штатуте, јер се противе уговору и ништа више. Министар пак није послушао општину, него је својевољно потписао те штатуте. Питам ја вас сад; је ли општина даље што год предузимала? (*Секретар*: није ништа). Ту је највећа погрешка општине. Ми, господо, у Србији имамо ваљда суда; и општина је онда требала да се жали суду, на нека суд загризе, да одузме то право општини београдској. Ја не знам, господо, је ли ко год од вас правио уговор један с другим. Ако јесте ви знате, да не може једна страна кад она хоће да раскида Уговор, него кад пристане и она друга страна. уговор је управо закон за две стране. Дакле, да је општина онда енергично бранила своје право, она га не би изгубила, па макар сто министара решили против ње. Кад би било седиште друштва овде у Београду онда би ту био надзор и контрола државна, и онда не би могло друштво да нас ва овај начин шикарира, јер, овако, видећете, ако су они утрошили 1 милион динара на осветљење, они ће казати да су утрошили 2¹/₂ милиона. За то општина има право и дужности да натера концесионара да се држи тачно уговора, па кад испуни све тачке уговора, онда тек можемо доћи и на ово да решавамо. На послетку ми можемо и ово да претресемо — али ја хоћу првенствено

постављати креатуре турске владе, — власт пећских патријарха, тежила је да парализује утицај Црне Горе на хришћане у Зети. То је са свим логично. Између владике Данила и пећскога патријарха није било пријатељства, јер су све и црквене и политичке везе, које су биле у изгледу покидане још 1700, кад је Данило отишао на посвећење патријарху Арсенију III у Угарску.

И, тако, отворивши Црној Гори осамнаести век, трима, може се рећи, епохалним догађајима; уништењем потурчењака, првим везама с Русијом и новим политичким уредбама и очувавши и утврдивши своје народу и својој малој отаџбини потпуну независност — мудри и јуначки владика Данило премину у Подгорју свом на Махинама, 11. јануара 1735. године и би погребен у Цркви Ваведенија Св. Богородице.....

(КРАЈ)

кад они траже да им се нешто дозволи, да тако исто и ми тражимо, да и они испуне све одредбе уговора а не да се титрају с нама. За то треба да одржимо уговор у снази, те да буде онако као што је закључено, а никако не попуштати од тога, јер то иде само на штету општине. Треба дакле друштво да премести своје седиште овде у Београд, па онда тек да се разговара с нама.

Димитрије Милојевић — Тешка је ово задаћа, господо. Ја сам синоћ, ако се не варам, чуо од г. председника где каже, да је то ондашњи министар привреде потписао те измене и допуне не питајући о томе општину, да ли она пристаје или не. Кад то стоји, онда ту ми не можемо ништа да учинимо, јер државна власт има много већу силу него ми. Али опет с друге стране државне власти треба да воде рачуна да се не штете ничији интереси; и с тога би требало да данашњи министар привреде опозове то решење.

Што г. секретар у свом извештају каже да није било никакве измене у штатутима, већ само односно продужења самога рада, то ствар није тако велика; јер, да ли ће бити 15 или 20 сјајлица више или мање, то су ствари које не засецају у штету нити у вајду саме општине, само ако није који параграф битно промењен, као што сам ја мало пре чуо. (Чује се: није ништа.) Ја, господо, нисам никако за то, да се ма и једна јота у уговору мења, него нека остане онако, какав је први уговор и био и нек се тражи, да седиште тог друштва мора да буде у Београду. Ја се све бојим, да нас опим изменама и допунама некако не закаче, те да наша права још више окрње. Колико сам се ја могао упознати с овим уговором, мени се чини, да ове измене не би никако донеле асне општини него штете према првобитном уговору. За то треба да се држимо само првобитног уговора и да тражимо да седиште друштва буде у Београду, а сам овај уговор никако да се не пренаша. Јер шта то значи, — ми смо дали концесију Цикошу; Цикош је пренео на једно, нама не познато, француско друштво; а сад ови опет траже да пренесу на неко безимено друштво; и то ново друштво пренело би опет на неког новог — трећег. Тај пренос, господо, иде само на нашу штету; и ми ћемо њиме да изгубимо свако наше право; већ ми треба да држимо само то друштво, па верујте тако ћемо моћи одржати уговор онако, у потпуној сили, као што је написан.

Председник — — Што се тиче преноса, ми не можемо њима да станемо на пут; јер они по уговору самом имају то право да врше пренос.

Секретар чита тај параграф из уговора по коме друштво има право да врши пренос.

Димитрије Милојевић — Може бити да има после тога још какав параграф, који говори мало опширније о томе. Ја само не знам, да ли су сигурни наши акционари са њиховом имаовином, јер може бити да ће они дати тај пренос каквим банкротима, који неће имати ништа; па шта ће онда бити са капиталом српских држављана? Јер ја сам са вама као са једном солидном фирмом удружио се да израдимо један посао, а ви сад, то ваше право пренесите на другог, који није солидан. Онда је мој капитал дошао у питање. Дакле ми морамо да заштитимо наше држављане, да не би били оштећени са својим капиталом.

Мијаило Павловић — Господине председниче, сва је ова дебата колико тек да проводимо време. Главно је оно, што сам ја тражио, и немојмо од тога да се удаљавамо. Ми морамо наша права да бранимо и да одржимо у снази. Ја хоћу да се уговор тачно изврши, и да концесионар буде са седиштем у Београду; па тек онда друго је питање о преносу. Јер, господо, ма да је овде

Цикош пренео своје право на то друштво, ипак овај уговор и њега веже. Овај уговор мора да се одржи у снази па макар се преносио на њих сто педесет. Наш уговор не може потрети ни министар ни суд, нити нико; и ја тражим да општина то своје право, које има по уговору, очува неокрњено. Тек онда, кад он дође овде у Београд, онда се можемо разговарати о преносу електричног осветљења, и онда ћемо узети те нове штатуте па ћемо их поредити са уговором, и казаћемо: ово и ово ти одобравамо, а ово ти не одобравамо, јер се коси са уговором. Али ја у то нећу да се упуштам дотле, докле он не испуни ону прву тачку уговора, да му седиште буде овде у Београду. То је јасна и чиста ствар. Ја дакле предлажем да овако кажем министру: Господине министре, ми смо примили од вас те нове штатуте, које тражи француско друштво да пренесе на безимено друштво и да ви то одобрите. Али пошто је друштво погазило уговор са општином, а то је у трамвају, — ми зебемо и нећемо да напуштамо и овде наша права, и најенергичније тражимо да концесионар врши то право које има по уговору. За то, господине министре, догод се друштво не приволи да поштује и да се држи тога члана уговора са општином, да седиште друштва буде у Београду, ми се дотле не можемо упуштати ни у каква резонирања нити давања свога мњења: јер видимо, да друштво иде на то да нас изигра. Ми тражимо да седиште друштва буде овде из многих разлога. Понајглавнији, с тога, што овде у Београду држава може много лакше да води надзор и контролу над радом друштва.

Председник — А хоћемо ли да побројимо тачку по тачку ових статута, који се косе са уговором.

Мијаило Павловић — Али овде има, господо доста нових чланова, којих нема у уговору. Осим тога, ми наша права не смемо да напуштамо; а министар не сме да потврди те штатуте без нашег пристанка јер то би значило, да у овој земљи иде све наопако, кад министар може чинити шта хоће. У осталом, господо, ми имамо овде и скупштину, и министар може једног лепог дана доћи на оптуженичку клуну ако то учини.

Председник — Ја мислим, господо, да ће најбоље бити, ако прочитамо извештај комисије о овим новим штатутима. (Чује се: врло добро.)

Секретар чита извештај комисије.

Мијаило Павловић — Овде би требало да се дода и то, да друштво мора да покаже рачуне, шта кошта све ово што је до сад направљено. Јер они могу да издају приоритетске облигације или акције, кад нема контроле. Него, нека нам они покажу све шта кошта до данас по оригиналним рачунима; а у будуће, да сваког месеца подносе извештај о своме раду, књиге да воде на српском језику и да се контролишу. Па ако општина нађе да је ова инсталација електричног естаблисмана претерано скупа, онда она има право, да тражи да се изbere једна стручна комисија која ће све то да процени. То је, господо, врло важна ствар; јер ми не можемо никад иначе доћи, да осветљење пређе у наше руке догод им не протече рок од 41 године а то је читав век. То је дакле нужно да се зна, да нам они не би стварали неке замишљене — фиктивне дугове. То треба све да се види из њихових књига и рачуна. А ви знате, да је била одређена једна комисија од стране министра да прегледа њихове књиге, и она је нашла по њиховим књигама читаву бруку и страхоту. Али томе смо ми све криви; јер они кажу: ово је Србија, то је обетована земља, и они, сваки черупа, колико више може, јер веле, — ми се не разумемо у тим стварима, па се титрају с нама.

Они ко воде, њихов француски народ много је велики, па се на то ослањају. Али, господо, и ако смо мали, ми треба наша права да бранимо и заступимо.

Никола Бошковић — Овде је, господо, чиста и јасна ствар. Њихове штатуте не треба ни у руке да узимамо, него да их позовемо да се држе тачно уговора, те да преместе своје седиште у Београд; иначе да их сматрамо да су погазили уговор. Ништа више не треба да се упуштамо у даљу дебату већ да их позовемо да дођу са седиштем у Београд.

Димитрије Милојевић — То је лепо и красно што каже Бошковић, да су они погазили уговор, али тако не стоји у ствари. Министар народне привреде је дозволио да Цикош може да пренесе ту концесију на друго друштво, и онда, од куд ти смеш њему да кажеш да је погазио уговор? — То је све ишло редовним путем.

Мијаило Павловић — Господо, они су штатуте редовним путем добили; али тим штатутима није уговор поништен — Ту нема Бога који може да га поништи. Ми треба да одговоримо министру, да се ови штатути сасвим косе са уговором; да кажемо тачке које се косе; и за то да му обратимо пажњу да не потврди те штатуте.

Председник — Ја мислим, да треба да изберемо тројицу од г.г. одборника, који ће да стилизују одговор г. министру.

Мијаило Павловић — Ја сам казао како треба одговорити г. министру. Одговор треба да буде само кратак и јасан.

Нека се каже да је први концесионар пренео концесију прво на ово друштво, а ово друштво хоће да пренесе на безимено друштво.

Што се тиче штатута, ми смо их проучили и нашли смо да се ти и ти и ти чланови косе са уговором. Општина то не може да допусти и зато моли г. министра да не потврђује ове штатуте.

Стеван Јорговић — Ја се слажем са предлогом Мијајла Павловића, и тражим да се избере један одбор, у који ће да уђу правници а са њима нека буде и Мијајло Павловић; па нека они саставе одговор министру и идуће седнице да нам се прочита.

Секретар — То је излишна ствар. Одбор нека усвоји предлог Мијајла Павловића, па ћемо сутра ми сами саставити одговор према суштини његовог предлога.

Љуба Марковић — Ми се слажемо и усвајамо предлог Мијајла Павловића, и бих био чак тога мишљења да тај предлог у самом спроводном писму министру привреде дође на прво место; па испод тога да се стави да је општински одбор на постављена питања од стране г. министра, донео овакав одговор. Па онда да се стави да се та и та тачка штатута коси са чланом тим и тим закљученог уговора и т.д.

Мијајло Живадиновић — И да молимо г. министра да не дозволи изигравања нашег уговора; јер ће општина да иде на сул да тражи своја права.

Љуба Марковић — Мени је само, господо, жао, што општина то своје право није бранила до данас као што је требала да брани.

Господо, ми мимо суд општински и мимо председништво имамо нарочито плаћене за то људе, који треба да воде рачуна о томе. Они до данас нису ни једаред то изнели пред одбор да кажу да се то коси са интересима општине и ја само могу да сажаљевам, што то није раније учињено; јер да нисмо дошли до овог претреса не би ни данас то урадили. Дакле као што кажем, нема ни једног одборника, који је противан овој одлуци, коју је предложио Мијајло Павловић; с тога треба све то објаснити у писму г. министру привреде и молити га да не потврди те штатуте.

(Наставиће се.)

II.

О понуди за зајам општински:

(продужење)

САСТАНАК ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

држан 1. Априла 1896. г.

Председавао председник београдске општине г. Мих. М. Богвићевић, присуствовали чланови суда: г.г. Мих. П. Живадиновић, и Јов. Антонијевић, бележко секретар г. Урош Кузмановић; од одборника били: г. г. Др. Никола Х. Николић, Давид Були, Мијаило Штрбић, Коста Петровић, Драг. Стаменковић, Д. С. Милутиновић, М. Милашиновић, Стеван П. Поповић, Др. Воислав М. Суботић, Никола Бошковић, Саво Ковачевић, Љуб. Марковић, Дим. До-вијанић, Дим. Гавриловић, Др. Марко Николић, Голуб С. Јулић, С. Ђ. Јорговић, Саво М. Цевзирковић, Др. М. Поповић, Мих. Павловић, Ђорђе Димитријевић, Н. Антоновић, Дим. Милојевић, И. Ковлић, Мил. Ж. Маринковић, Мил. Марковић, Ј. Алкалај, Благоје Милошевић, Спасоје Илић, Д. Милин Стојковић, Јосиф. С. Јовановић, Свет. Н. Швабић, Влад. М. Ђорђевић, Михаило Михаиловић, Н. Спасић, Тих. Ј. Марковић,

Почетак у 5½ час. по подне.

(Свршетак састанка)

Никола Бошковић Мени је жао што нисам говорник, да објасним ствар онако, како осећам, али ја ћу то учинити, како знам и умем. Господо овај зајам тражи се од толико времена. Нећу да говорим да ли је зајам потребан или не, пошто су одборници казали да је потребан, него ћу да говорим о услову који је г. Михаило Павловић рекао, да ми имамо само 3% годишње да плаћамо, а не 18% према чему би дошло да плаћамо на погође 9%. Ми имамо да узмемо зајам. Зајам није 100 гроша, као што сељаци се задужују, па да је лако и да се плати, него се зајам узима од 10 милијуна, а за потребу Београда и, кад се већ задужујемо, треба да имамо готове планове, треба да видимо за колико ће нам времена ти планови бити готови и треба да не узимамо зајам пре него што нам треба, па да плаћамо интерес бадава. Ако су господа нама понудила новац, ми не треба да потрчимо одмах и да га узмемо, то не сме да буде, сигуран дужник никад не мора да се брине, како ће доћи до новаца, а сигуран је дужник општина београдска. Ја не могу никад да замерим онима који нуде зајам, али тако исто мене не може да побуди што је дао мишљење г. Вујић и Вукашин, да тај зајам општина треба да узме, јер та су господа казала да тај зајам по својим условима није рђав. Ја верујем да за државу није рђав, пошто се наш Министар финансија мучи и тражи га за човека који је дужан, али га ми тражимо за човека који није дужан, за онога човека, који има муниције у својим магацинима, да може непријатеља свога свагда побити. Ми хоћемо да узмемо тај новац па да га дамо Управи фондова, па шта ће она да ради с њиме? Она треба да позове народ српски да га узме, а кад ће народ узети и кад ће га вратити? Да га дамо Народној Банци, она кад би хтела она би нам дала и новаца, а да не плаћамо на суво тај интерес, дала би нам да поступно узимамо новац из Народне Банке, колико нам грађевине зашту али она то неће, и с тога, господо, немојте да се преваримо, да ће тај наш рад бити тако брзо готов. Ми нећемо бити ни за 10 година готови са тим послом, ми имамо сигурну гаранцију, и ако ко хоће да нам да новаца, колико нам је потребно — лепо, ако неће, ми ћемо се помагати и радити што можемо помоћу прихода, што га од трошарине годишње добијамо. Ја бих молио инжињере, који су способни за то, да кажу, да ли ми можемо више новаца трошити за наше радове од 800.000 дин. годишње. И ако у години има 365 дана, ваља знати, да у тих 365 дана има и зимског и рђавог времена, да према томе ми сву суму зајма, никако не би могли да потрошимо у брзо. Из тога ја мислим да овај зајам није повољан,

у толико више што га не чини Држава која је дужна, него општина, која није дужна.

Љуб. Марковић. Господо, у првом мом говору, ја сам говорио у опште о потреби зајма, али нисам се дотакао специјално ове понуде, која је поднесена, и о којој имамо да се изјаснимо. Доцније господа говорници говорили су и у опште и посебице о овој понуди. Мени се чини господо, да ми треба да говоримо најпре у опште о зајму, јер она питања, која је поставио г. Петровић са свим су на своме месту и тек решавајући њих, може бити да ћемо специјалну дебату о овој понуди и учинити излишну. Но кад се узела реч, те се час говорило у опште о зајму, а час специјално о понуди, ја ћу да скренем пажњу појединих предговорника и на то, да и сам говорим у опште о зајму па ћу да кажем специјално о овој понуди. Господо, што се понуде саме тиче, она је збиља и без обавештења финансијера куд и камо погоднија од свих до сад закључених држав зајмова; но нас не треба то да заустави, нека буде и тако звано *al pari* — 100 за 100 а не ово што говорници напоменуше, ми треба, господо, прво да се запитамо, је ли нам тај зајам потребан и ако је, да ли да се узме у један пут доцније, или sukcesивно. Не треба, господо, да заборавимо, да ми ту целу суму новаца имамо да донесемо у Београд и одмах да плаћамо на њу интерес. Међу тим, ми говоримо да ћемо почети радове кроз 4—5 месеци, ко зна да ли се то неће и годину дана протегнути. Не треба после тога заборавити, да се на ту суму годишње 3% нешто више ануитета има плаћати и то не на ефективну него на номиналну суму која износи на 11.500.000 дин. пошто се зајам добија по 86 и 66 за 100. Ја господо, мислим, да ми, као што рекох, најпре треба да говоримо у опште о томе, да ли смо готови са радovima, па да нам зајам треба, или да останемо на томе, да ми наше претходне радове извршимо и да ми не можемо те радове са нашим приходима од трошарине подмиривати бар спочетка, а кад их најјаче развијемо, да онда зајам тражимо или евентуално продужимо рок за довршење. Ја, господо, придружујући се предлогу г. Косте Петровића, молим да се прво реше по његовом предлогу те три тачке, па онда ће бити решено питање о зајму. То сам имао да кажем.

Милаш Милашиновић. Господо, ја бих такође неколико речи проговорно о овој ствари. Што се тиче напомене г. Љубе Марковића да се у опште говори, за мене је ствар на чисто, да општина треба да приступи зајму, јер држим и не слажем се са говорницима који мисле, да ако не може сад да се добије повољна понуда, онда да Београд чека и даље у садањем стању. Ја мислим да Београд не треба даље да чека и да је дошао тренутак да приступи ономе, зашто је закон о трошарини донесен. Што се тиче услова зајма то мислим, да при решавању нашем треба да нас руководи мишљење признатих стручњака у овоме послу, које смо ми умолили да нам помогну саветом у решењу питања да ли је зајам повољан или не. Ви сте чули, какво су они мишљење дали у комисији. Они су изјавила чак то, да сумњају да ће се моћи у скоро повољнији зајам за општину остварити. Ја много полажем на мишљење ових људи, јер они су на том финансијском пољу, као код своје куће. Ми имамо 3—4 стручњака финансијера, иначе смо сви лајици, више мање, и треба дакле, да се ослонимо на њихов савет. Што се тиче оне понуде од 1895 год. која се овде наводи као повољнија, ја мислим, да на ону понуду не треба полагати велику вредност. Ми знамо да је понуда учињена и да је од нас тражен одговор за 24 часа примамо ли је или не примамо, и кад не знамо, шта је даље у њој садржано,

онда на што да се на њу позивамо. Што се тиче замерке коју је г. Коста Петровић учинио ласе овим условима о зајму општина у неколико понижава ја налазим, да то не стоји и не знам шта би то било понижавајуће, ако се каже да општина не сме ни на што друго употребити зајам, него на што је законом овлашћена. Ови људи не траже од општине никакве друге гаранције, него да се да изјава, да ће ова трошарина служити као залога за отплату зајма, и онда ни тунема ничега понижавајућег. Баш из свих услова ових људи види се да су центлмени. Г. Љуба Марковић рече како би овај зајам требало поступно остваривати. Признајем да би то било повољније за нас, но што рече г. Михаило Павловић зајам не може да се добије кад се хоће, него кад се нуди. А што се тиче оне замерке да ћемо плаћати интерес на тај зајам, то је при свима већим грађевинама такав случај, то су тако зване *intercalarije*, које терете грађевине, но ако ми по мишљењу наших стручњака као што је Озеровић поступимо, и ако новац као што се може дамо под извештан интерес, онда би ми могли да олакшамо наш издатак за интерес. Што се тиче онога приговора, да кад овај зајам овако тешко закључујемо да доцније нећемо моћи лако да добијемо други, имам да приметим то што је г. Павловић казао да доцније кад се оствари канализација доврше рејови и антроти, ми нећемо бити без прихода и онда ће се и ти приходи моћи заложити.

Резимујући све то, ја мислим, да не треба да се више преомишљамо и оклевамо, него да приступимо остварењу онога, што трошарински закон утврђује. То је што сам имао да кажем.

Др. Никола Николић. Господо, услови овога зајма који се нуди нису ни мало повољни. Зајам са курсом од 86 и 66 за 100 с 5% и премијом 2% није ни мање ни више него кајишарски — зеленашки зајам. (Жагор)

Кад држава може да закључује повољнији зајам, онда каква нужда нагони општину београдску да чак и буџетске приходе залаже за гаранцију томе друштву?! Општински зајам није то, што је државни зајам. Општине могу увек повољније да закључе зајам него ли државе. Јер држава може да принуди своје поверитеље на попуштање било у интересу или у курсу, а општина је као приватан човек, који мора да одговара својим обвезама, па кад ми сад, кад је општина једна чедна дева у погледу зајма, закључујемо зајам с тако неповољним условима, онда шта ће бити с нама и под каквим би га условима добили, кад би нам нов требао. Ово енглеско друштво хоће да нам веже и руке и ноге, оно дозвољава и да се тих веза ослободимо, али тражи премију од 2%. После још нешто. Ми хоћемо да се задужимо са 11.340.000 дин. то је номинални дуг, а ми по закону имамо право да се задужимо са 10 милијуна. Задужујемо се дакле са више, а после то нису они услови, који су обележени по закону, као и услови код Управе фондова, јер ми нећемо ни пуних 10 милијуна добити. Из свих ових разлога, ја ћу да гласам против овога зајма и молим вас, да и ви то исто учините. Ви не треба да гледате, на то, што је курс 86 на 100, јер то није бољи курс, него што је државни, јер је држава са мањом интересном стопом закључила зајам, а од нас се тражи 5%. Ако будемо причекали, ја мислим да ћемо добити са курсом од 92 и 4%, јер кад ми од нашег грађанства цедимо милијун динара годишње, онда треба да пазимо и шта му за то дајемо.

Мијило Павловић. Г. Никола Бошковић пребацио ми је, па каже: да ја кријем онај други део интереса на зајам односно оних 18% што се има кад се узме премија од 2% и 16% испод *pari*. Кад би г. Бошковић разумео ову ствар,

ја бих се љутио на њега, али овако кад ствар не разуме, а пребацује другоме, онда ја не налазим за добро да му одговарам. Овде се тражи номинала и рачуна се интерес на једну суму и ја сам казао да по рачуну излази, да ћемо плаћати $6\frac{3}{10}$ и интерес и отплате, и то је све. Ту дакле ништа скривено нема и то отплаћивање траје 50 година. То је јасно за свакога који зна рачунати. Врдања и обмањивања ту нема. Односно наговештавања ових техничких ствари, ја нисам техничар да толкујем, да ли ће се услови свршити за 8 или 10 година, ја знам да је општина говорила са овим светским стручњацима Линдлејом и Чокејом и да су сви дали извешће, да радови могу бити за 5 година готови. Сад што се тиче зајма нико не брани општини, да она после 5 или 10 година узме бољи. Ако скоче наше хартије, као што треба да скоче, пошто ће општина извесно плаћати свој ануитет и интерес, општина ће онда овај зајам моћи заменити бољим. Не стоји то што рече Др. Николић да ми дајемо друштву 2% провизион. Боже сачувај! Него на случај конверзије, ако би изашли наши папери на толику цену да неко хоће да изврши конверзију *pari* из 4% и кад би то било ја бих му дао не 2 него и 3% за 40 година, кад би после 10 год. конверзију чинили, јер би за нас од те конверзије била много већа корист. Услови пак нису тежи, него су повољнији него што су код управе фондова, нити су тежи него сви државни дугови једно, као што сам мало пре казао, можда, али то тек „можда“, то је, да би после одбачења овога зајма могли га добити највише $\frac{1}{4}$ % интереса мање, а то је у питању, али ја сумњам, а сумњам за то, што сам мало пре рекао, што људи рачунају по оцу и децу и т. д. А ви, ваљда, разумете на шта се то односи. Ове погодбе што су неки одборници поменули да је наш зајам нуђен тако, да ми не смемо да га трошимо на ништа друго него на шта се узмора, ја право да вам кажем, ако они не би тражили да се ставе, ја бих то тражио, те да се стегнемо и да не трошимо на друго, него на шта зајам узмемо. Мало пре је рекао неко од одборника да ми добијамо од трошарине годишње 800.000 дин. Па где су те паре за толико година? Отишло је које — где. И за то ја велим да се оградимо да се не сме зајам ни на шта друго трошити, него на ово на шта се ово нама и нуди, а и ових 800.000 дин. да нису трошени на друге општинске потребе, много би ми још које шта имали у Београду, него што имамо. Погледајте господо, где је се ада расуо Београд и колико нам треба свега па да га дотерамо у ред, и са наше не пажње Београд је добио тако огроман рејон, колики има Пешта, и док она има 700.000 душа, у Београд их је тек 50.000. То сам сматрао за нужно да напоменем говорницима, и да у неколико исправим оно, што мислим да треба исправити, те да, ако одбор налази, као што мало пре казао, да треба зајам закључити, то је моје дубоко уверење, да га треба закључити сад под овим условима, јер доцније могу бити тежи.

Казано је, да је било понуде 92 за 100. То је објаснио лепо г. Милашиновић. Понуде је било али какви су услови били. С 5%, 4% и каквим отплатама, јер и то је важно. И кад би дошли на те друге услове ја сумњам да би били повољнији од ових. Ја сам мало пре казао што сам имао и опет велим, у интересу је нашем, да се ово што пре доврши и да се одмах приступи вотирању зајма који је пре 12 година могао да се закључи. А ако хоћемо да останемо као данас без икаквих установа и без реда, онда најбоље да ставимо ствар на гласање, па да решимо, прима ли се зајам или одбацује.

Љуба Марковић. Ја имам да објасним ону ствар што г. Милашиновић каже, кад се год

веће грађевине праве, мора да се некакав капитал извуче док се грађевина не доврши и да се на томе нешто губи. Господо то у свету не стоји, то стоји код нас у Србији. Ми имамо обичај, кад се каква грађевина одобрава да се гради, чије ће грађење да траје коју годину потегне се те тражи сав кредит, а у страном свету, кад друштва подижу какву државну грађевину, они ангажују само онолики кредит, колики може да се оне године утроши. Ми никаква рачуна немамо, ми, који смо у оскудици материјала да оволики капитал узмемо и да плаћамо интерес, а да га не употребимо одмах. Што се тиче онога да ћемо ми имати боље хасне одмах од извесних канала, ја мислим да је то лако схватљиво и види се да те хасне толико не може бити све дотле, докле целу канализацију не извршимо. За онај пак зајам од 92% курса о њему не треба да се говори, јер тамо треба да се зна какви су други услови били.

Што се тиче онога што г. Доктор помену да се ми не смемо више да задужимо од 10 милијона, то је ствар рашчишћена, јер ми имамо права да се задужимо са 10 милијона ефективно. Мени се чини да би ми с овом фирмом могли пријатељски да се помиримо, а то би могло овако: да нам она да на оснивање једне банке новац и да она заснује, па да ми у првоме реду узмемо новац, али колико нам кад треба. Узети новаца, на 10 година ја рачунам да не би било оправдано.

Тих. Марковић. Ја сам вечерас дошао мало касније, јер сам био спречен послом у Народној Банци. Али при свем том ја ћу да говорим како ја сматрам овај зајам са гледишта зајмова у опште. Ја држим, да зајмови (у опште се говорник слабо чуо) општински имају бољу вредност на пијацама по државни, а за то, што општине дају боље гаранције и што немају никад могућности да раскидају своје обвезе, као што их имају државе. Дакле кулантније су у испуњењу својих обвеза. Да не идем даље у навођењу примера, довољно је да напоменем, само нашу државу и случајеве, како смо ми узели у своје руке монополе дувана, соли, експлоатацију железнице и т. д. Ко се споразумевао са друштвом које је то све имало у својим рукама? Нико. То је извршено насилно. И при свем том и данас наша држава налази зајам по 4% и курсом $71\frac{1}{4}$ што одговара са интересом 5% курсу 87-80, дакле и сад држава добија бољи зајам, него што се нуди нашој општини, која нема ни 10 пара дуга. Према томе ја држим, да овај зајам за општину није користан, и да се може повољнији наћи.

На друго питање: да ли се овај зајам коси са законом имам да кажем то, да на први поглед кад се узме и срачуна шта општина има да плати за овај зајам за 50 година изгледа, да се ова понуда коси са законом. У осталом ја мислим да рачунски излази, да се ова понуда не коси са законом и да општина сумарно има да плаћа извесну суму мање, него што би платила, кад би узела зајам из Управе фондова по 6%. Но ваља имати на уму, да Управа даје 100 за 100, а овде се даје 86.66 за 100. Осим тога ја видим да се овде спомиње нека конверзија а да се за тај случај помиње плаћање 102 ефективних за садањих 100 номиналних. То знам општина кад би дошла у положај да конвертира овај зајам морала би за 86-60 динара које данас прима да плати 102 динара! Кад би ми за пуних 50 година држали овај новац и овако плаћали интерес, онда би се са свим измирили са законским прописима, јер што мање интереса плаћамо годишње, то за 50 година надокнађава ово, што данас мање примамо. Тај милијон и неколико стотина хиљада покриће се дакле мањком интереса, који имамо да плаћамо за 50 година

У један проценат мање него што би га плаћали код Управе фондова (чује се: тако је.) И кад то стоји, онда је са свим излишан говор о конверзији, јер кад би се ускоро правили и давали 102. за 86.66, онда би сам по себи овај зајам без обзира на повољне услове конверзије, долазио у опреку са законом. С тога ја сам противан овој понуди.

Д-р Милојевић. Господо, пало је доста разлога за и против ове понуде, дозвољите да поред тих разлога и онога што сам већ напоменуо, кажем још неколико речи. Има више од 10 година како је грађанство вар. Београда изгласало да се општина задужи а ради тога, да се извесни радови у вароши изврше. То до данас није постигнуто, а за што, Бог ће свети да зна! Већто се каже: нема новаца. Ми данас, истина, немамо никаквог дуга, али имамо за то трошарину и ми ту трошарину од 800.000 дин. годишње трошимо на оно, што нам треба. И кад ми то трошимо, онда ја мислим да смо требали до сад на рачун те трошарине да закључимо зајам, те да изведемо наше велике и важне општинске радове. А ако то нећемо и као што видим, врло мало расположења имамо за то, онда ја бих био тога мишљења, да се и сама трошарина укине и да ми не носимо овај терет у општини јер и ја, право да вам кажем, не знам за што је имамо више од 4—5 година и за што смо утрошили око 4.000.000 дин. кад готово ништа од ње нисмо подигли. Једино што се види и што смо из те трошарине исплатили, то су две са свим модерне школе и направљена калдрма у извесним улицама, што баш нема особите вредности, да би било вредно поменути. Ако се каже имамо водовод, то ћемо примити да имамо, али ми смо за то дужни Народ. Банци 2000.000 и нешто мало више динара, дакле имамо њега, а имамо за њега и дуг.

Ја не знам каква је то толика бојазан, да ми не треба да се задужимо! Не знам од куд то долази. Пре свега стоји закон, да се смемо задужити, а друго стоји одлука грађанства да се задужимо. Па зар се није могло да нађе новаца за 10 година те да се то изврши! И сад кад се налази један понуђач, а ми да кажемо: скуп је. Праве се рачуни како је зајам скуп, па кад је скуп за што се за 10 година не нађе бољи? Ви се сећате, господо, кад смо ми написали конкурсе, ми смо чекали 3 месеца и нисмо добили ни једнога оферанта, значи, да зајам баш није лако наћи.

Овди се помиње нека понуда, која је била повољнија од садање. Ја сам и онда био у тој финансијској комисији као и сад, ја сам и онда био одборник као и сад, и та лондонска понуда, мени је са свим позната. Истина је, да смо добили једну понуду преко министра спољ. послова. Председник нам је ту понуду одмах саопштио, и каква је она била: тражи се да телеграфским путем одговоримо, примамо ли тих 10.000.000 динара или не? А што је значајно не каже се на који ће се начин зајам да нам се да. Зна се да је курс био 92 интерес 5 по 100 и ништа више. О томе се није ништа могло онда да говори за то, што је понуда дошла на 5—6 дана пре отварања оферата. На послетку, ми смо у комисији казали, па Бога ми, добра је и да је примимо. Јесте, али онда је неко у комисији казао: зар смеш то да примиш; та не смеш примити ни 102 за 100, а камо ли по курсу испод 100 одмах ће рећи: овде има рука работу. И тако смо ми морали чекати дан, кад ће да се отворе оферти па ако ко понуди бољу цену онда добро, а ако не, онда да се то прими. Јесте, али они одговарају телеграфским путем да они дају само 24 сата пардона, и тако је та ствар отишла у Содом и Гомору, и ништа нисмо могли да урадимо. Од тога доба нико се није понудио

да нам што да. Ми смо казали ономе Енглезу да смо ми млада држава, да ми треба да живимо и да ми дајемо такву гаранцију какву ви не можете имати ни у Лондону, ни у Паризу, ни на другом коме месту, и да, према томе, треба да нам дате јевтиније зајам, а они кажу: јесте господо, пренесите ви вашу општину у Лондон или пренесите ма на које земљиште на западу, па ћемо вам дати и другчије се с вама разговарати, али немојте заборавити, да сте ви близу Турске и да ви стојите на Балканском Полуострву где неможе човек да рачуна, као што би желео. Блажили смо га и прилике бољим престављали, али Енглез је остао при своме. И сад остаје питање с друге стране, о Боже мој, па зар општина београдска не може да има 100 за 100 или бар 99 за 100, и ту се тушта мисли измењује и пита се од куда то долази. Долази сигурно отуда и отуда, што су људи видели и пробали, како смо узели железницу и друге монополе и све из руке концесционара, па рачунају да је време да испијемо и горку чашицу. Људи размишљају као и ми што мислимо шта ће да буде и долази да ми то можемо потрошити и на друге цели и изгледа, да ми један другоме не верујемо, а тражимо од једне куће, да нам она верује, и чекајући са свих страна, да нам дођу лепе понуде, ми стојимо без зајма. Овај зајам да смо правили пре 10 година, имали бих га бољи, а сад неможемо бољи курс добити, а будите уверени, да га ми после 10 година а не после 2 године дана нећемо повољнији добити. И с тога ја не знам, кад имамо ову понуду, за што је не би примили, а ако нећемо, онда да дижемо руке од тога, да ћемо да правимо канализацију, кејеве, антроподе модерне јавне установе и т. д. па оставимо варош у стању каквом је сад. А ја мислим, да би боље било, да зајам узмемо и да све то направимо, јер ће онда свачија кућа и имање више вредети него ли данас, и да ће се онда и са стране људи грабити да се доселе да живе, као у вароши чистој и модерној. А овако ако остане, онда немојте да нам је чудно да је све мање света, него што би требало да га буде.

И опет понављам, да је крајње време, да овај зајам учинимо према закону. Који неће и који не пристаје на то и који мисли да остави Београд у овоме мртвицу, ја држим да је то неразумљив човек, и ништа друго. (Жагор)

Милан Маринковић. Господо, ми смо последње седнице казали, да се ова понуда литографише и разда одборницима. То је и било и ми смо требали да решимо: примамо ли је у начелу, па ако је примамо, онда да се упустимо у специјалну дебату. У осталом штете није, што су говорили господа, да се ствар мало расветли. Само ја не разумем, што није све урађено што је претходно нужно. Ми узимамо зајам за један претходан посао а нама није казано: ово је скица тога посла, ово ће од прилике коштати, и оvolико ће се годишње на те радове издавати, него, оди ти и донеси пара, па ћемо ми то после наћи, за што ћемо да трошимо. Боље би било да су претходно ти радови свршени, па тек онда да узимамо зајам, па да знамо колико нам и кад новаца треба, а да не узимамо и оно и што нам не треба. Не треба се бојати да зајам нећемо добити, тога ће бити док смо год ми овако незадужени. У осталом, ми смо могли да до сада депонујемо приход од трошарине и имали би око 4.000.000 дин. код Народ. Банке, те би е тим могли радове отпочети, али ми то нисмо учинили. С тога да се не би дебата одужавала, пошто је доста говорено, ја сам за то, да се гласа: за или против, па свршена ствар.

(Чује се: да се реши.)

Никола Бошковић. — Ја ћу само две три речи да допуним свој говор, у колико мало пре није

био потпун. Не могу да замерим г. Мих. Павловићу као старијем и чувенијем и од мене. Част и поштовање што је казао, да ја нисам разумео ствар, а видеће се доцније, јесам ли је разумео Српска пословица каже: „Конац дело краси.“ а мени се чини да сам ја као прост боље израчунао, него ли г. Павловић. Кад сам казао, да није 3 него 6 на 100, ја сам имао прост рачун. Ми ћемо плаћати интерес и отплату у злату, а на трошарини примаћемо крајцарице и некакве никлиће, а ја сам рачунао у интерес и оне 14 на 100 шконта, у колико добијамо мање новаца испод 100. То сам имао да кажем.

Мих. Павловић. — Господо, г. Никола Бошковић као што сам мало пре казао не разуме ову ствар, а г. Љуба мора да је погрешно или је рђаво схватио мој говор и ја морам да га исправим, јер ја сам казао, да ћемо ми доцнима кад се изграде ове ствари општини моћи да гарантујемо за нови зајам, који би нам општини требао, а не да ће они тражити (не чује се од жагора).

Односно онога што је г. Тића говорио да нема места конверзији рачуница јасно каже, ми овоме дајемо за 10.000.000 злата 11.500.000. Претпоставимо да се та сума конвертира после 10 година, додајмо тој суми 2 по 100, то чини 200.000 или 1.700.000 према ефективно примљеној суми. Али ако би ми успели да за осталих 40 година дуговања смањимо интерес од 5 на 4 по 100, то би имало 4.000.000 и више не рачунајући интерес на интерес, конверзија би дакле и у таком случају била за нас корисна. И ја то кажем кад буду наше облигације алраги, да и у том случају општина може да ћари.

Јосиф Јовановић. — Кад се овде хоће да створи нешто не само у појединостима не само у опште него за једну општину београдску (претпостављам то на првом месту) општина београдска стоји на првом ступњу у целој Србији и кад је то тако како ја разумем, а нећу да спорим ни осталима да мисле и противно, онда ја никако не могу да се помирим с мојом савесношћу да изведем тај услов да се може одобрити ово овако и на овај начин како се предлаже а то је с овога гледишта. Ми данас требамо извесну суму новаца на наше уређење и као наша општина и ми треба да то извршимо у корист тако рећи самих наших житеља. Ми хоћемо да створимо зајам за 50 година и ако ћемо да га усавршимо за 10 година и ако ми плаћамо алраги. (жагор; чује се: не говори кад незнаш шта хоћеш! ошет жагор!) Ми плаћамо ни више ни мање него оно што тако рећи не треба да платимо. И кад тако рећи све то треба да учинимо, онда ми идемо на то, да сами себе метњемо у положај за какав ми нисмо данас. И не само данас него не стоји ни за доцније да ћемо доћи у положај такав да се овако тако рећи с неповерењем на нас гледа, међу тим ми морамо да испуњавамо уговор за 50 година и да плаћамо интерес; а то је једна таква стварност за коју ми тако рећи морамо да свршимо те наше радове тако рећи за 6 и 8 година, па не би морали да плаћамо за 50 година.

Пошто нама није циљ да пошто по то добијемо тај новац ја сам апсолутно противан овој понуди (да се реши!)

Димитрије Милојевић. — Овде је пало вазда разлога са сваке стране, те смо скоро исцрпели све довољно. Изгледа некој господи то да ми овде и не требамо зајма (чује се: није истина!) Бар мени тако изгледа.

Господо, ми имамо два инжењера — Линдлеја и Чокеја, који су с нама погодили да нам планове израде, а — што ће коштати, које плаће, које за биро, око 15.000 дин. годишње што чини за 5 година док се сви радови сврше 60.000 дин. Ти људи чекају да се потпише од министарства